

за све истраживаче античке уметности и културе, за историчаре уметности и архитектуре, археологе, историчаре. Научници разних стручних усмерења добиће неопходну „базу података“ из антике на српском језику. Студентима ће ово дело бити од изузетног значаја као важан извор за сагледавање античке уметности. Свакако треба нагласити да је посебан смисао за разумљиво и лепо казивање Зоје Бојић допринео прецизно формулисаном језику преведених Плинијевих текстова о античком културном наслеђу.

Ивана Кузмановић Нововић
Факултет примењених уметности, Београд

UDC 255:050 Istorijiski glasnik (497.11 Beograd)

АНТИЧКЕ СТУДИЈЕ У БЕОГРАДСКОМ ИСТОРИЈСКОМ ГЛАСНИКУ

Покретање новог стручног часописа сигурно не представља лак и једноставан подухват. Ова констатација нарочито важи у садашњем времену велике економске кризе и опште оскудице када је тешко одржати и већ постојећу периодику и обезбедити преко потребна финансијска средства за основна научна истраживања. С друге стране, потреба за постојањем једног историјског часописа у оквирима Филозофског факултета Универзитета у Београду свакако постоји. У ситуацији када некада угледни *Зборник Филозофског факултета у Београду* излази ретко и само у изузетним приликама (последњи број, колико ми је познато, посвећен успомени на академика Мирона Флашара, објављен је још далеке 2006. године), Одељење за историју Филозофског факултета у Београду се ипак одлучило на један овакав корак. Наручу му је ишла чињеница да су управо наставници и сарадници Одељења за историју у значајном броју ангажовани као руководиоци или истраживачи на научноистраживачким пројектима Министарства за просвету и науку Републике Србије. Како су за ове пројекте сваке године предвиђена извесна, истина невелика материјална средства за набавку књига, технике и друге текуће трошкове, руководиоци пројеката су се договорили да већи део тих средстава усмере на штампање новог историјског часописа. Тако се 2010. године родио *Београдски историјски гласник* (скраћено *БИГ*), односно на енглеском *Belgrade Historical Review* (скраћено *BHS*), као чедо Одељења за историју Филозофског факултета у Београду. За главног уредника часописа изабран је Никола Самарцић, а за извршног Синиша Мишић, обојица редовни професори Одељења за историју. У редакцију новог часописа укључени су и руководиоци пројеката који су сви, готово без изузетка, редовни професори Филозофског факултета у Београду. Секретар редакције је доцент Јелена Мргић, а технички секретар магистар Јелена Пауновић Штерменски, иначе секретар Одељења за историју, и

њих две обављају „лавовски“ део посла на припреми рукописа за штампу. У редакцију *Београдског историјског гласника* уврштени су и професори са сродних Одељења за историју на Филозофском факултету у Новом Саду и на Филозофском факултету у Нишу, као и представник Историјског института у Београду, али и један број иностраних чланова из угледних високошколских установа на простору од Беча и Гетингена до Истанбула и Москве. Издавање часописа су са своје стране помогли и матична кућа, Филозофски факултет у Београду, као и Министарство просвете и науке Владе Републике Србије.

Предвиђено је да нови часопис обухвати широк спектар тема и да се у њему публикују радови који покривају све историјске епохе. Када је реч о античким студијама у *Београдском историјском гласнику*, свакако је срећна околност да је члан редакције задужен за антику Маријана Рицл, редовни професор Одељења за историју Филозофског факултета у Београду и руководилац пројекта „Градски живот у антици: експанзија урбане цивилизације на централном Балкану од хеленистичког до позноримског доба“, подржаног од стране Министарства за просвету и науку Републике Србије. Како су научна интересовања професорке Рицл веома широка и крећу се од изучавања културе и религије земаља Старог истока па све до решавања различитих проблема друштвене историје источних провинција Римског царства, треба очекивати да ће и радови објављени у новом часопису показати сву занимљивост и богатство тема и садржаја које античке студије могу да пруже. Тако већ у првом броју *Београдског историјског гласника* публикованом 2010. године читалац може наћи неколико радова који се непосредно тичу античке историје и сродних хуманистичких дисциплина. Писац ових редова дао је свој прилог на енглеском језику *Barbarians or not: Epirus and Epirotes in Strabo's Geography / Варвари или не: Еџир и Еџирци у Страбоновој Географији* (стр. 33–49). Рад је посвећен осетљивом питању идентитета античких Епираца из угла највећег античког географа Страбона из Амације. Други рад из домена античких студија *Zu Problemen der Ubikation des römischen Straßennetzes und der Raststätten Ad Zizio-Asamo in Süddalmatien / Проблеми убикације римске џуџине комуникације и сџаница Ad Zizio-Asamo у јужној Далмацији* приложио је на немачком језику колега Глигор Самарџић са Одељења за историју Филозофског факултета у Косовској Митровици (стр. 51–67). Тема његовог рада тичала се римских путева и комуникација у јужном делу римске провинције Далмације. Писац ових редова је такође за први број *БИГ*-а урадио исцрпан приказ једног изузетног издања, последњег до сада публикованог тома великог оксфордског *Лексикона грчких личних имена / Lexicon of Greek Personal Names* (стр. 189–195). Наша наука може бити поносна да је један од уредника овог тома лексикона (*A Lexicon of Greek Personal Names, Vol. VA: Coastal Asia Minor: Pontos to Ionia*, Oxford, Clarendon Press, 2010) наш професор Маријана Рицл, светски признат стручњак за стару малоазијску антропологију, иначе и дугогодишњи сарадник на овом великом научном пројекту иза кога су стали Универзитет у Оксфорду и Британска академија наука.

Други број *Београдског историјског гласника* за 2011. годину такође даје неколико занимљивих прилога из домена античких студија. Професор Маријана Ричл је на енглеском језику приложила студију *Neokoroi in the Greek World / Неокори у грчком свету* (стр. 7–26). Она представља својеврсну синтезу њених вишегодишњих истраживачких напора на расветљавању улоге *неокора*, службеника у храмовима различитих богова античког грчког света током класичног, хеленистичког и римског периода. Заснована, пре свега, на богатом епиграфском материјалу, студија о неокорима доноси поуздане закључке о пореклу, начину избора, задужењима, месту и угледу које су ови храмовни службеници уживали. Значај неокора у свакодневном функционисању светих места допринео је да се њихово име почело, нарочито код познијих писаца, користити и за означавање свештеника. Занимљив допринос изучавању римске војске на простору провинције Горње Мезије у овом броју часописа дала је и доцент Снежана Ферјанчић са радом такође на енглеском језику *A Note on the History of the Legion IV Flavia / Белешка о историји легије IV Flavia* (стр. 27–35). Она је удахнула нови живот старом проблему који се односи на место где је била стационирана легија IV Flavia по свом доласку на просторе Горње Мезије. На основу доступног епиграфског материјала, аутор с правом претпоставља да је легија IV Flavia била најпре стационирана у Виминацијуму, а да је крајем века премештена у неки други логор на Дунаву. Аутор чланка разматра различите предложене локације легијског логора у том периоду (Аквинкум, Маргум, Сингидунум), али је опрезна у доношењу коначног суда у недостатку поузданих доказа. Овоме треба додати да је и др Немања Вујчић, ангажован као истраживач-сарадник на поменутом пројекту „Градски живот у антици“, за исти број часописа (стр. 265–277) исцрпно приказао неколико нових енглеских књига, објављених током последњих година, у којима се разматрају проблеми пропадања Западног римског царства, као и једну занимљиву студију о локалним елитама у малоазијским провинцијама Римског царства и њиховим јавним добротворствима.

У моменту док пишемо ове редове, трећи број *Београдског историјског гласника* за 2012. годину је већ одавно у припреми и очекује се да ће бити објављен у кратком року, вероватно пре краја календарске године. Аутор овог текста предао је свој прилог за поменути број часописа, а надамо се да ће и у наредним годинама број радова који се односе на антику у *Београдском историјском гласнику* бити још већи. Иако уредници и редакција часописа јавним позивом то чине сваке године, нека и ово буде прилика да се позову сви заинтересовани који се баве историјом и сродним хуманистичким дисциплинама да понуде своје радове за објављивање у новој историјској периодичној публикацији. Овај позив посебно добија на значају ако се зна да је *Београдски историјски гласник*, иако сасвим нови часопис, већ високо рангиран (категиорија М51) у категоризацији домаћих научних часописа на листи коју је за 2011. годину објавило надлежно министарство. На крају свакако треба додати да је уредништво *БИГ*-а одлучило да попуни још једну празнину која извесно постоји у нашој новијој историографији. Она се тиче израде

текућих библиографија. Одатле и идеја која је почела да се доследно спроводи већ у првом броју часописа да се на једном месту саберу и прибележе сви историографски радови и преводи објављени на територији државе Србије током једне календарске године према испису из каталогизације Народне библиотеке Србије. Ту су, природно, нашли своје место и монографије, расправе и чланци посвећени античкој историји (између осталих, наравно, и радови објављени у часопису *Зборник Маџице српске за класичне студије*) у делу библиографије насловљеном према хронолошком реду „Антика и рановизантијски период“. Овај користан посао који обављају библиотекари Одељења за историју Филозофског факултета у Београду биће настављен и у годинама које су пред нама и нема сумње да ће „Библиографија“ постати сталан и драгоцен додаток часопису. Из свих горе наведних разлога верујемо да часопису *Београдски историјски гласник (Belgrade Historical Review)* предстоји лепа будућност.

Мирко Обрадовић
Филозофски факултет
Универзитет у Београду

